

Март - месец борбе против рака: Превенција малигнух тумора

Поводом обележавања марта месеца као месеца борбе против рака

Завод за јавно здравља Панчево и Превентивни центар Дома здравља Панчево организују низ активности у заједници које укључују превентивне прегледе и разговор са лекаром у области превенције и раног откривања малигнух болести.

Распоред активности је следећи:

9.03.2016. од 8,00 у Месној заједници Глогоњ, **17.03.2016. од 8,00 у Месној заједници Војловица** и **30.03.2016. од 8,00 у Месној заједници Банатско Ново Село.**

Носилац ових активности је Превентивни центар Дома здравља а придружиће им се лекар и техничари Завода за јавно здравља Панчево.

16.03.2016. са почетком у 12,00 у малој сали Градске управе Панчева Завод за јавно здравље Панчево у сарадњи са Домом здравља Панчево организује трибину :

“Превенција и рано откривање малигнух болести” са следећим програмом:

- Оболевање и умирање од малигнух болести у Јужнобанатском округу од 2010-2015. године, др Тања Годоровић, спец.епидемиологије Завод за јавно здравља Панчево
- “Превенција и рано откривање малигнух болести, са посебним освртом на карцином дојке” прим др Љиљана Лазић, Завод за јавно здравља Панчево
- “Превенција и рано откривање карцинома дебелог црева-искуства Дома здравља Панчево” др Данијела Мутавцић, Дом здравља Панчево
- “Исхрана и малигне болести” прим др Радмила Јовановић, Завод за јавно здравља Панчево
- “Улога удружења жена у превенцији и раном откривању рака дојке” Јасмина Лукић, Удружење жена оболелих и лечених од рака дојке “Будимо заједно”

Предавања су намењена грађанима, оболелима, медијима, стручној јавности, свим заинтересованима који желе и могу да допринесу ширењу свести о томе да је превентива најбољи лек.

Више о оболевању у Јужнобанатском региону:

После болести срца и крвних судова, малигни тумори представљају најчешћи узрок оболевања и умирања људи у већини земаља у развоју, па и у Србији.

Према проценама Светске здравствене организације оболевање од малигнух болести у свету је порасло са 12,7 милиона у 2008. години на 14,1 милиона људи у 2012. години. До 2032. године очекује се да ће оболети 25 милиона људи широм света, односно оболевање од рака ће порастати за 70 посто. Према истом извору у 2012. години од свих локализација малигнух тумора умрло је 8,2 милиона људи широм света.

Највећи пораст и у оболевању и у умирању у следећих двадесет година ће бити у неразвијеним и средње развијеним земљама где је пораст популације и дужи животни век, али постоје велике разлике у социоекономском статусу. И даље ће у неразвијеним земљама као

последица високе преваленције инфекције хуманим папилома вирусом (ХПВ), непостојања ХПВ имунизације и одговарајућих превентивних програма (скрининга) доминирати у оболевању и умирању карцином грлића материце.

У средње развијеним земљама ће и даље водећи карциноми бити они који се доводе у везу са начином живота (пушење, алкохол, физичка неактивност и неправилна исхрана) као што су карцином плућа, дојке, дебелог црева и ректум.

Сваке године у Републици Србији се дијагностикује око 36.000 нових случајева малигних болести, а годишње од рака у Републици Србији умре више од 20.000 људи (у 2014. године од рака су умрле 21.322 особе - 12.117 мушкараца и 9.205 жена).

На основу ових података, Србија се сврстава међу земље са средњим ризиком оболевања и умирања од малигних болести у Европи. Упркос томе, у Србији се бележи релативно висока стопа оболевања и умирања од малигних болести, као и висока учесталост фактора ризика. Водећи узроци оболевања и умирања од рака у нашој земљи готово су идентични водећим узроцима оболевања и смртности од малигних тумора у већини земаља у развоју. Мушкарци у нашој средини највише су оболевали од рака плућа, колоне и ректума и простате. Код жена малигни процес је најчешће био локализован на дојци, колону и ректуму, плућима и грлићу материце.

На основу података Регистра за рак Завода за јавно здравље Панчево, у Јужнобанатском округу, годишње 1350 особа оболи и 930 умре од малигних болести, од тога само у Панчеву 550-650 особа оболи и око 370-400 умре од малигних болести.

Табела 1 Дистрибуција броја оболелих и стопе инциденције од малигних тумора по општинама Јужнобанатског округа у 2014 и 2015.год. (стопе на 100.000 становника)

		ЈБО	Панчево	Вршац	Ковин	Ковачица	Опово	Б. Црква	Пландиш	Алибунар
2014	оболели	1360	615	268	134	79	44	70	44	106
	Инц	463.0	498.3	515.1	397.4	312.6	421.5	403.1	388.1	526.0
2015	оболели	1371	660	205	159	104	35	83	44	81
	Инц	466.7	534.8	394.0	471.5	411.5	335.2	477.9	388.1	401.9

Табела 2. Дистрибуција броја умрлих и стопа морталитета свих малигних тумора по

		ЈБО	Панчево	Вршац	Ковин	Ковачица	Опово	Б. Црква	Пландиш	Алибунар
2014	умрли	932	379	163	117	79	38	51	33	72
	Мт	317.3	307.1	313.3	346.9	312.6	363.9	293.7	291.1	357.3

општинама Јужнобанатског округа у 2014.год. (стопе на 100.000 становника)

Табела 3. Укупан број оболелих и умрлих и три водеће локализација малигних тумора код мушкараца у Јужнобанатском округу у 2014. и 2015.години

	Укупно	Плућа	Колоректум	Простата
Оболели 2014	705	156	101	81
Оболели 2015	733	137	118	78
Умрли 2014	554	177	65	49

Табела 4. Укупан број оболелих и умрлих и три водеће локализација малигних тумора код жена у Јужнобанатском округу у 2014. и 2015.години

	Укупно	Дојка	Колоректум	Плућа
Оболели 2014	652	170	57	42
Оболели 2015	637	163	72	52
Умрли 2014	378	63	38	63

Један од значајаних проблема у Србији представљају и препознавање ризичног понашања и недовољно коришћење позитивних искустава у спровођењу програма превенције и раног откривања малигнух тумора из развијених земаља Европе и света. То је важно јер превенција малигнух болести има огроман јавно-здравствени потенцијал и представља најефикаснији приступ контроли малигнух болести.

На више од 80% свих малигнух болести могуће је утицати спречавањем или модификовањем фактора ризика, тј. спречавањем почетка болести. Уколико до болести ипак дође, њен је исход могуће побољшати раним откривањем, терапијом и рехабилитацијом уз одговарајуће палијативно збрињавање.

У Србији су донети Национални програми за скрининг рака грлића материце, рака дојке и колоректалног рака, који би требало да у наредном периоду значајно смање оболевање и умирање од наведених локализација малигнух тумора. На скрининг рака дојке биће позиване жене старости од 50 до 69 година. Мамографски превентивни прегледи предвиђени су да се раде свим женама наведеног узраста на две године. Скринингом на карцином грлића материце обухватиће се жене између 25 и 64 година, које ће бити позиване на превентивни гинеколошки преглед и Пап тест једном у три године. Циљна група за тестирање на рак дебелог црева обухватиће грађане оба пола старости од 50 до 74 година, који ће једном у две године бити позивани на тестирање на скривено крварење у столицу.

На територији Јужнобанатског округа, по препоруци Министарства здравља, спроводе се организовани скрининг програми рака дебелог црева и рака дојке у Панчеву.

У 2015. години на скрининг колоректалног карцинома у Панчеву позвана је 12728 особа, од тога 3006 особа је урадило тест на окултно крварење. Током прошле године откривено 8 карцинома, дијагностиковано и одстрањено 37 полипа и дијагностиковано је 5 других обољења дебелог црева.

Од 01.01. до 31.12.2015.год на скрининг рака дојке у Панчеву позвано је 6831 жена, од тога је 1227 жена урадило мамографију. Откривена су 2 карцинома, а код осталих сумњивих налаза је у току додатна дијагностика према Водичу добре клиничке праксе, док је у првом циклусу тј. у 2014.години откривено 14 карцинома.

На приближно две трећине фактора ризика који су одговорни за настанак рака могуће је утицати, мењати их или их потпуно елиминисати. Најзначајнији фактори ризика су пушење дувана, гојазност, неправилна исхрана и физичка неактивност, конзумирање алкохолних пића, претерана изложеност сунчевој светлости или вештачким изворима светлости, као што су соларијуми (повећава ризик од добијања свих врста рака коже), канцерогени животне и радне средине, последица инфекције хепатитисом Б или Ц вируса (који су одговорни за настанак рака јетре), Хуманим папилома вирусом (рака грлића материце) и *Helicobacter pylori* (рака желуца) итд.

У великом броју случајева малигне болести су излечиве, уколико се открију на време.

Редовном посетом свом изабраном лекару, дајете себи шансу да будете бржи од болести.

РЕДОВАН ПРЕГЛЕД ЈЕ НАЈБОЉА ЗАШТИТА!